

N:o 39.

Ank. till Riksd. kansli den 1 mars 1895, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående mantalspenningarnes afskaffande.

(I. A.)

Sedan till statsutskottet remitterats en inom Andra Kammaren af herr *T. Zetterstrand* väckt motion (n:o 21), deri föreslagits, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag om afskaffande af mantalspenningarne samt de personliga sjukvårds- och folkskoleafgifterna äfvensom föreslå de förändrade föreskrifter i öfrigt, som deraf kunde varda påkallade, hade utskottet i memorial n:o 11, enär denna motion, jemte frågan om skrifvelse rörande mantalspenningarnes afskaffande, innefattade ämnen, hvilka icke egde sammanhang med berörda fråga och icke syntes utskottet tillhöra dess behandling, hemställt, att motionen måtte till Andra Kammaren återlemnas.

Enligt utskottet tillhandakommet protokollsutdrag har Andra Kammaren vid memorialets föredragning beslutit, att, sedan motionen, i hvad densamma afsåge de personliga sjukvårds- och folkskoleafgifterna, frånträds, återförvisa densamma till statsutskottet.

I den sålunda till utskottets förberedande behandling hänvisade frågan rörande mantalspenningarne har jemväl inom Andra Kammaren

förslag väckts af herr *O. H. Ström*, hvilken i en äfven till utskottet remitterad motion (n:o 25) hemställt, att Riksdagen måtte besluta, att mantalspenningarne skulle upphöra från och med år 1897.

Jemte erinran att framställningar om mantalspenningarnes afskaffande gjorts vid 1884, 1888 och 1889 årens riksdagar, men alltjemt blifvit, i enlighet med utskottets förslag, af båda kamrarne afslagna, får utskottet i minnet återkalla, hurusom skatteregleringskomitén i sitt den 13 september 1882 afgifna utlåtande angående skatteförhållandena i riket, under upptagande af den åsigt, att *en* personlig skatt till staten fortfarande borde utgå, föreslog, att den ena af de personliga skatterna, eller mantalspenningarne, måtte bibehållas, men att den andra, den personliga skyddsafgiften, måtte upphävas. Såsom skäl för mantalspenningarnes bibehållande anförde komitén, att denna skatt egde gammal häfd och mer än de flesta andra skatter ingått i det allmänna medvetandet, så att mantalspenningarne numera i viss mån kunde sägas vara af det stora flertalet skattdragande uppfattade såsom ett uttryck af det aktiva medborgareskapet; och härtill komme, att de i väsentlig mån låge till grund för en stor del för lång tid gällande löningsöfverenskommelser, liksom ock i öfrigt för afgifter af flerahanda slag. I öfverensstämmelse härmed föreslog Kongl. Maj:t 1883 års Riksdag att, med mantalspenningarnes bibehållande, den efter samma grund och med lika belopp utgående personliga skyddsafgiften, eller första artikelns bevillning, måtte upphöra; och blef detta förslag af Riksdagen antaget.

Med afseende å hvad skattekomitén i ämnet anført och då, förutom befrielsen från den personliga skyddsafgiften, de fattigare samhällsklasserna under senare åren beredts ytterligare skattelindringar genom höjning i det så kallade existensminimum och genom afskaffandet af den personliga fattigvårdsafgiften till kommunen, samt då mantalspenningarne, hvilka genom kongl. förordningen den 24 april 1863 bestämdes till 40 öre för man och 20 öre för qvinna samt fortfarande utgöras med enahanda belopp, visserligen icke, med afseende å nuvarande penningevärde, kunna betraktas såsom någon betungande skatt, helst, enligt hvad i nämnda författning stadgas, befrielse från desammas erläggande kan för fattigdom medgifvas, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka åtgärder i det syfte, ifrågavarande motioner afse, utan hemställer:

a) att herr T. Zetterstrands omförmälda motion icke må af Riksdagen bifallas; samt

b) att ej heller herr Ströms ofvanberörda motion må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 1 mars 1895.

På statsutskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

Herr *H. P. P. Tamm* har begärt få antecknadt, att han icke närvarit inom utskottet vid förenämnda ärendes behandling.